

TÜRK İŞ DÜNYASI YAPTIRIM KUŞATMASINI YORUMLADI

Yaptırımların boyutu ülke sınırlarını aşıyor

Türk iş dünyası Batı'nın komşularımıza uyguladığı yaptırımlardan rahatsız. Ancak ABD yaptırımlarının hedefi olmaktan çekinildiği için yüksek sesle bunu dile getirmekten imtina ediyor. Özellikle İran ve Suriye'deki kayıpların maddi boyutu çok büyük

RECEP ERÇİN

TÜRKİYE'nin komşularına yönelik ABD operasyonları ve yaptırımlarının faturasını çıkardık. Dün yayınlanan "Türkiye'ye yaptırım kuşatması / ABD yaptırımları Türkiye'yi vuruyor" başlıklı haberimizde Suriye, İran, Irak ve Rusya Federasyonu özelinde ticari verileri inceledik. Daha önce gerçekleşmiş ticaret hacimlerini esas aldığımızda bu dört ülke ile kısa vadeli potansiyel ticaret hacmimizin 90 milyar doları aşabileceğini not ettik. ABD yaptırımları, Türkiye'nin bu ülkelerle olan ticaretini vururken aynı zamanda ekonomik ilişkilerin daha da gelişmesini sağlayacak karşılıklı yaptırımların da önüne geçiyor.

BİZE DURUN DİYORLAR KENDİLERİ YÜRÜYORLAR

Türk iş dünyası bu durumdan rahatsız. Ancak ABD ile ilişkilerinin bozulmasını istemeyen ve bu ülkenin yaptırımlarına maruz kalmaktan çekinen iş insanları, yaptırım uygulanan ülkelere ticarete çekimser kalıyor. Bunun yanında halihazırda ticareti olan iş insanları da bu uygulamalar aleyhine konuşmaktan çekinerek, devletin olabildiği kadar kendilerini korumasını talep ediyor. Yani Türk devleti ne kadar tavizsiz durursa işler de o kadar ilerleyecek. Ayrıca ambargo uygulanan ülkelere Türkiye'nin ticaretini kısıtlamasını is-

teyen ABD ve AB'nin kendi şirketlerinin bu ülkelerle el altından ticaretini sürdürmesi ise iki yüzlülük olarak nitelendiriliyor.

HEYETLER GİTTİ GELDİ AMA

Istanbul Sanayi Odası (ISO) 2014 ve 2016 yıllarında İran'a iki ayrı kalabalık heyet düzenledi. Yine Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) de 2017 yılında bir heyetle İran'a gitti. Ayrıca TİM çatısı altındaki İstanbul İhracatçı Birlikleri 2014'te, **Istanbul Ticaret Odası (İTO)** 2010'da İran'a yolu düşenlerden. Irak'a da dönem dönem heyetler düzenlenirken özellikle Rusya'da yapılan deri, makina, hazır giyim fuarlarına her yıl Türk iş insanları kalabalık heyetlerle katılıyor. İran ile ticaretin çok kısıtlı imkanlarla sürdürüldüğüne değinen hazır giyim sektöründeki bir iş insanı, "Yaptırımlar yüzünden ödemeler konusunda temkinliyiz bu yüzden limitli işler yapıyoruz. Yaptırımlar olmasa bu ülkede çok ciddi bir büyüme yakalayabiliriz. Türk hazır giyim ürünlerine İranlılar'ın ilgisi çok fazla. Türkiye'ye turist olarak geldiklerinde de ciddi alışverişler yapıyorlar. Batı'nın bu konuda biraz ilki yüzlü olduğunu düşünüyorum. Şu sıra Rusya ve Ukrayna'dan da çok fazla insan ülkemize geliyor." dedi.

SURİYE'NİN KAYBI SURİYE'DEN DE ÖTE

Adana bölgesinde yaptırımları olan ve sa-

vaş öncesi Suriye'ye de tesis kuran bir iş insanı ise savaş ve yaptırımların yarattığı kayıpları şöyle özetledi: "Savaş olmasaydı ihracatımız 6-7 milyar dolar bulurdu. Bir de Kilis, Antep, Hatay'a her gün bir milyon dolar para girerdi o dönem. Gelenler günlük alışverişlerini yapardı. Turizm bakımından Anamur'a kadar Suriye, Lübnan, Ürdün vatandaşları vardı. Sadece Suriye olarak düşünmeyelim. Cilvegözü kapısından Arap Yarımadası'na hızlı ürün gönderimi olurdu. O hat kapanınca eskiden üç günde giden malları 22 günde gider oldu. Özellikle hızlı tüketilen ürünlerde pazar kaybettik. Türk iş insanları Suriye'de çimento, iplik, ayakkabı tesisleri kuracaklardı. Birçoğu da kuruldu ama şu an akıbeti belirsiz. Balıkçılık sektöründe 30 yıllık Türk firmaları bu krizden sonra iflas açıkladı. Enerji konusunda da gelişmeler olmasını o dönem bekliyorduk." bilgilerini paylaştı.

RUSYA ÜŞÜTÜNCE BİZ GRİP OLUYORUZ

Irak'ta ise diğer iki ülkeden biraz farklı bir

vaziyet söz konusu. Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi tarafında Türk yatırımları artmış durumda. Bu ülkeye ciddi bir ürün satışı var. Ancak Bağdat ve Erbil arasında zaman zaman yaşanan sorunlar yüzünden ödeme krizleri gündeme gelebiliyor. Yine Türkiye'nin bu ülkeden uygun koşullarda enerji temin etmesi ilişkiler görünürde iyi olmasına rağmen sağlanamadı. Çünkü Batılı enerji devleti pazara hakim. Irak'la iş yapan iş insanları dönem dönem krizler yaşansa da belli bir süre sonra aşıldığını anlattılar. Rusya cephesinde ise durumun çok yeni olduğunu söyleyen deri sektöründeki bir iş insanı, bu ülkeye yönelik yaptırımlardan Türkiye'nin etkilenmemesi için gerekli çalışmaların yapılmasını beklediklerini ifade etti. Rusya pazarının yerininin doldurulmasının Laleli, Osmanbey, Merter ve Zeytinburnu esnafı ve üreticileri için mümkün olmadığını aktaran iş insanı, yaptırımlar yüzünden Rus halkının alım gücü düştüğünde Türk reel sektörünün ve turizm sektörünün de bundan etkilendiğini not etti.

Türkiye ihracat iklimi endeksi 53,9 oldu

TÜRKİYE imalat sektörü ihracat iklimi endeksi Mart'ta 53,9 olarak gerçekleşerek imalatçıların ihracat ikliminde iyileşmenin sürdüğünü gösterdi. Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin Mart 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Endekste eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor. ■ İHA